

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**HORATII TVRSELLINI || ROMANI || E SOCIETATE IESV ||
LAVRETANAE HISTORIAE || LIBRI QVINQVE. ||**

Torsellini, Orazio

Romae, 1597

Cap. 9. Vestigia locorum, quæ Sancta Domus occupavit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64112)

haud secus quam par erat, sanctè, ac piè colebant. Felices si diuino munere ad cultum vti, quam abuti ad quæstû maluissent. Cæterum opulentioribus in dies donis religiosissimam ædem cumulari cum viderent; cupido angustos animos vicit: & religionem, pietatemque penitus extinxit. Namque hæreditatem sibi vterque venisse rati, sacro auro, argentoque inhiare primo: inde stimulante auaritia, odio plusquam fraterno inter se dissidere cœperunt. Ad vltimum, dum vterque ad se emolumentum trahit, cū altercatione congressi, ab irarum certamine ad arma venire. Iamque haud procul erat, quin germani fratres se, augustissimamque Deiparæ cellam (adeo nihil sanctum auaritiæ est) fraterno cruore respergerent; cum Deus tantum facinus, sublata facinoris causa, præuertit. Ergo non minus fraternæ discordiæ, quam syluestri latrocinio infensus, maternam domum ad iactum ferme sagittæ ab eo loco in proximum collem, versus mare submouit: atque in ipsa via militari, quæ ducit ad portum Recinetensem, locauit, à mari millia passuum circiter duo. Ita, & discordiarum, & latrociniorum materies adempta; ac stabilis aliquando, ac certa sedes capta. Sterit sacra Domus in colle fratrum paucos scilicet menses. constat quippe nondum vertente anno, post eius in Italiam aduentum, in eo colle, vbi nunc visitur, consedisse. Ita in agro Recinetensi ter intra anni vnus spatium, siue accolarum vitio, seu potius diuino consilio, sedem mutauit. Intra quinquennium vero post eius à Galilæa discessum, quatuor loca suis vestigijs nobilitauit. Nec tamen mutatis locis religionem mutauit, sed magis, magisque auxit.

Ex fratrum colle ob certam auaritiam discordiarum

Vestigia locorum, quæ sancta Domus occupauit.

Cap. VIII.

Hier. Ang.

ET extant his omnibus locis hodie haud dubia rei argumenta. Nicolaus quippe Frangipanius (vt supra

pra ostendimus) nouam ædem Nazarenæ parem; ac geminam in iisdem vestigijs, vbi illa steterat, ab se exstructam magnifico circumdedit templo. Id templum S. Mariæ à Terfacto vocatur, vel veteri sanctissimi sacelli memoria, vel nouis miraculis nobile. Et in eo templo ad ianuam asimulatæ Nazarenæ Domus egregium Nicolai Frangipanij monumentum hodie visitur; qui templi conditor pro sua erga natalem Virginis domum eximia religione, proximum illius vestigijs sepulcrum elegit sibi, posterisque. Quin etiam marmorea inibi tabula exstat perantiqua tanti miraculi ad posteros testis. In qua incisum: HIC EST LOCVS, IN QVO OLIM FVIT SANCTISSIMA DOMVS B. VIRGINIS DE LAVRETO, QVAE NVNC IN RECINETI PARTIBVS COLITVR. Harum ego rerum authores habeo haud dubiæ fidei viros complures, qui mihi se vidisse narrarunt. Eo autem loco, vbi primum in Picenum delata consedit, quamdiu sylua stetit (stetit autem vsque ad annum sæculi huius ferme LXXV.) haud obscura extiterunt ædis ablatae, miraculique indicia. Quippe area, quam sacra occupauerat Domus, nitebat semper vernantibus herbis floribusque, cum omnia circa densis obsita virgultis, ac sentibus horrerent. Nec dubia res. author est Hieronymus Angelita in Virginis Lauretanæ historia, quam Clementi VII. Pont. Max. dicauit eo ipso tempore, cum hoc visentibus miraculo erat. Visebantur pariter cum area sanctorum parietum solo impressa vestigia, sanctitatem & quasi diuinum quiddam spirantia. Id adeo ipsemet accepi à Raphaele Riera spectatissimæ fidei, ac religionis viro, qui Aedis vestigia, atque areae nitorem sæpius magna cum voluptate se spectasse memorabat. Cæterum exciso nuper nemore, ac solo arationi destinato, eximia illa amænitas ab imperito rerum agricola, & fossione, & fatu olerum violata defecit. Itaque ad retinendam loci religionem, ab eo-

dem illo Riera in ipsis vestigijs quoquo versus parietes paulum à terra sunt excitati, siue monumentum ad posteros, ibi olim Lauretanam stetit Domum; siue aduersus pecudum, & rusticorum iniurias munimentum. Vidi ego ipse, & inspexi locum cum hæc ipsa litteris proderem. animaduerti parietibus illis aream includi, & longitudine, & latitudine Aedi Lauretanæ vsquequaque parem. Areæ porro solum cætero circa solo simile, amissa insigni illa amantate, quam habuerat prius, quam sanctitatem loci rustica temeritas violaret. Verum enimvero ita amisit amantatem, vt retineat religionem. Hodie religionis ergo à multis visitur, à pluribus etiam viseretur, nisi vulgo ignotus esset locus. Olim quidem, cum esset siue ob insignem illam amantatem, siue ob commoditatem viarum notior, adeo coli à peregrinis solebat; vt nemo fere Lauretanæ Virginis cellam se adisse crederet, qui non illa quoque prima eiusdem cellæ vestigia coluisset. Deuius omnino est locus, atque auisus: neque enim certis semitis aditur, & perito itineris dūce opus est. Distat ab oppido Laureto mille ferme passus, tantundem etiam à mari, nō tam recta regione, quam per anfractus semitarum. Situs est inter Montem Vrsū, & Musionem fluuium, pari fere interuallo, atque inter Lauretum, & mare. Vulgo Banderola dicitur, fortassis ex vexillo, quod olim ex arbore quapiam eminebat pariter omnibus conspicuum, vt sacrosancti sacelli in nemore latentis sedem peregrinis venientibus; & nautis præter eam oram nāgantibus significaret. Certe paruum vexillum Itali Banderolam appellant. Propter sacram aream, quam dixi, puteus est ingens, qui perennes, & haurienti faciles subministrat aquas. Insolitam illam putei amplitudinem ad ingentis alicuius multitudinis, idest ad populorum illuc confluentium vsum conditam sentias. In colle porro duorum fratrum obscuriora argumenta cernuntur. Namque is collis ad ædificiorum commoditatem, oppletis conuallibus,

æqua-

æquatus, cœdificatusque est, cum Lauretum oppidum conderetur. Locus tamen, aut loci potius vestigium monstratur. Extra priuatarum ædium parietem extat rudis quædam, metæ instar, turbinata particula excisi collis, recto modico insignis. Id vnum superest captæ inibi, deferræque à B. Maria sedis indicium. Domus cui vestigium hoc adhæsit, non procul Pontificiarum ædium ianua, ad dexteram ingredienti sita, Laureti oppidi velut umbilicus est. Ac procedens inchoata Pontificiorum tectorum pars totam ferme illam regionem occupabit. Sed tum quoque (vt reor) aliquod relinquetur monumentum rei, locique: ne tam memorandæ rei vestigium intereat.

Præcipuus locus, situsque admirabilis Aedis Lauretane. Cap. X.

CAeterum in illis locis sedem sibi Deipara Virgo delegerat ad diuersandum magis, quàm ad habitandum, minimè scilicet diuturnam. Quippe cum eo demum loco vbi nunc est, ab initio sedem animo destinasset stabilem, & (nisi incolarum, accolarumue aliquod delictum obftet) vt speramus æternam. Neque enim ambigi fas est, quin Dei mater, & Dalmatarum in Illyrico indigentiam, & immanitatem latronum in sylua, & in communi duorum fratrum colle fraterna odia, vt prouidere à principio, sic vitare potuerit. Nimirum illa istarum rerum satis gnara, ex quo primum tempore Nazaretho Domus excessit, relicto natali solo, hunc sibi locum elegit, vbi stabilem, ac perpetuam figeret sedem. Verum enimvero opus fuit ad fidem tam insolito, inauditoque antea miraculo affirmandam, eiusdem miraculi frequentatio: vt rem per se incredibilem crebra intra paucos annos loci mutatio credibilem faceret. Qui enim ambigerent deinde mortales, an domus illa e Galilæa esset aduecta, cum eadem illi ipsi audissent

Causa multiplicis migrationis.